



**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. I. An dari possit consuetudo juris, contra quamlibet legem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

q. 1. n. 6. consuetudo enim, quæ est perfecta, derogat legi; consequenter non habet legem, cui adversetur, cum ponatur tunc non esse lex, utpote sublata per consuetudinem perfectam.

ARTICULUS II.

Quotuplex sit consuetudo?

1638. Cùm consuetudo propriè habeat rationes, quas ipsa lex. Præter consuetudinem juris, & facti, & consuetudinem, juxta, præter, aut contra legem, alia est canonica, alia civilis; illa quæ frequenti usu clericorum; ista, quæ Laicorum est inducta: si autem Clerici & Laici in eadem re conveniant, & communem usum habeant, à nonnullis mixta vocatur; à Suarez autem L. 7. de legib. c. 5. n. 2. civilis; Clerici enim cum Laicis communem usum habere non possunt, nisi de cõmuni bono politico civitatis. Præter hæc Suarez l. 7. cap. 3. num. 7. consuetudinem ait, aliam esse communissimam, seu universalem, quæ est ipsum jus gentium, usu & moribus totius orbis introductum; aliam communem, & publicam, quæ est jus non scriptum in uno regno, provincia, vel civitate, usu & moribus introductum: aliam denique particularem, & privatam, quæ ab una tantum persona, vel communitate imperfecta (quæ scilicet potestatem ferendi leges non habet) inducta est. Hic solum agemus de consuetudine communi, & publica. quibus positus, sit:

¶ I.

An dari possit consuetudo juris, contra quamlibet legem?

1639. Inter leges alia est naturalis, alia divina, alia humana; quæstio est, an consuetudo, seu frequentia actuum prevalere possit contra quamlibet legem, etiam naturalem, & divinam? Resp. 1. quod contra legem naturalem præceptivam, vel prohibitivam nulla consuetudo prevalere possit, quæ jura legis obtineat; nam quod jure naturali prohibitum, est intrinsecè, ac necessariò malum, seu illicitum; quod præceptum, intrinsecè bonum, & debitum: impossibile autem est, quod nullum tale malum ullo homi-

Tom. I.

num usu, & actuum frequentia fiat licitum; aut ullum tale bonum fiat indebitum, secluso errore intellectus: quod tamen fieri deberet, si contra jus naturale præceptivum, vel prohibitivum ulla consuetudo humana prævaleret; ergo, & sic habetur c. consuetudo, 8. dist. 8. ibi: consuetudo, quæ apud quosdam obrepserat, impedire non debet, quominus veritas prævaleat, & vincat. Nam consuetudo sine veritate, vetustas erroris est: propter quod relicto errore, sequamur veritatem, scientes, quia & apud Esdram veritas vicit, sicut scriptum: Veritas manet, & invalescit in æternum, & vivit, & obtinet in secula seculorum. & c. quæ contra, 2. ead. ibi: quæ contra mores hominum sunt flagitia, pro morum diversitate vitanda sunt, ut pactum inter se civitatis, aut gentis consuetudine, vel lege firmatum, nulla civis, aut peregrini libidine violetur. Turpis enim omnis pars est suo universo non congruens. Cùm autem Deus aliquid contra morem, aut pactum quorumlibet jubet, etsi nunquam ibi factum est, faciendum est; & si omissum, instaurandum est; & si institutum non erat, instituendum est. Si enim Regi licet in civitate, cui regnat, jubere aliquid, quod neque ante illum quisquam, nec ipse unquam jufferat, & non contra societatem civitatis ejus obtemperatur, imò contra societatem non obtemperatur (generale quippe pactum est societatis humanæ obedire Regibus suis) quanto magis Deo regnatori universæ creaturæ suæ, ad ea, quæ jufferit, sine dubitatione serviendum est? sicut enim in potestatibus societatis humanæ major potestas minori ad obediendum præponitur, ita Deus omnibus.

1640. Resp. 2. idem dicendum de consuetudine, seu frequentia actuum contra legem divinam positivam. Nam adversus hanc nulla consuetudo prevalere potest, ut vim juris, vel legis obtineat. Cùm enim lex divina semper maneat, quantum est ex Dei voluntate, consequenter in suæ legis abrogationem non censetur unquam consentire, agere contra illam semper peccatum erit, adeoque nullo unquam tempore licitum, quantacunque actuum frequentia intercedat; ita communis; aliàs dudum evasissent licita mendacia, fraudes, adulteria, &c.

1641. Resp. 3. dari posse consuetudinem juris

Yy

ris

ris, seu, quæ inducat novum jus contra legem præcisè humanam; est etiam communis, & constabit ex dicendis *in seqq.* Hoc procedit 1. de consuetudine *contra jus*, intellige *humanum*, quæ tale. Nam, etsi actus, in quantum adversantur legi humanæ, laborent vitio contra talem legem, & peccaminosi sint; non tamen laborant *vitio inaufertibili alio jure humano*; ergo purgari possunt à tali vitio, consequenter evadere liciti, hoc est, non prohibiti, vel præcepti lege humana; hoc autem fieri potest consuetudine legitima, ut dicemus à n. 1735. ergo. Procedit 2. de consuetudine *præter legem*, de qua Castropalaus *cit. n. 4. in fine* ait: nemini esse dubium, hanc efficaciam habere, si legitima sit, inducendi obligationem; aliud dicendum est de consuetudine *juxta legem*; hæc enim, quæ talis, nec inducit, nec abrogat ullum jus præexistens; sed potius confirmat, & ejus observationem stabilit; & hoc sensu accipitur id, quod dicitur *c. In istis, dist. 4. §. Leges, leges institui, cum promulgantur* (ut notavimus tit. 2.) *firmari autem, cum moribus utentium comprobantur.* Unde, dum dicitur in *c. Cum dilectus, de consuetud. consuetudo est optima legum interpretis*, de consuetudine *juxta legem* intelligitur. Hæc enim interpretatur legem, & illius sensum, non interveniente consuetudine fortassis dubium, ipso tali usu *juxta legem* continuato, declarat. Nam, si aliquid legi addat; vel immutet, non interpretatur, nec declarat legem; declaratio enim nihil novi constituit; sed quod prius, sed obscure constitutum erat, rationabiliter exponit.

§. II.

Quæ consuetudo sit corruptela?

1642. SUMIMUS hic consuetudinem latè pro frequentia actuum; quo posito certum est, non omnem consuetudinem, seu frequentiam actuum esse consuetudinè *juridicè*, nimirum *legitimam*, cui justè tribuantur effectus juris; ejusmodi sunt, *abrogare obligationem præexistentem*, & *reddere licitum, quod antè illicitum erat, inducere novum jus*, vel *exemptiones, &c.* Quid enim communius inter homines, quam mentiri, circumvenire fraude, ac

dolo, fallere in promissis, cogere per abusum invitos, &c. quod sanè perquam frequenter fit à potentioribus. Pereyra *in Elucidario nu. 257.* definit *corruptelam* (prout apud Canonistas accipitur) esse *consuetudinem perversam, sacris canonibus inimicam*, ut habetur in *c. cum venerabilis, de consuetud. c. cum decorum, de vita, & honest. Cleric.* ac alibi. *Perversum* autè dicitur, quod non est rectum; & ideo *judicium*, ubi non servatur justitia in ipso actu judicii, nimirum æqualitas in jure suo cuique reddendo, nec judicatur secundum leges, servato ordine procedendi, *perversum* dicitur, teste Pereyra *tit. num. 1170.*

1643. Ex hoc sequitur 1. nullam consuetudinem, seu frequentiam actuum perversam, esse *rectam*, consequenter omnem talem esse corruptelam, atque adeò ineptam, ut inducat effectus juris, de quibus dicemus à n. 1734. Nam omnes illi effectus unice pendent à consuetudine *legitima*; impossibile autem est, legitimam esse, quæ perversa est; & quoniam certum est, quod frequentia actuum contrariorum juri naturali, vel divino, perversa sit (sic enim sunt actus laborantes vitio nullo jure humano aufertibili) certum quoq; esse debet, omnem consuetudinem, & frequentiam actuum contrariorum juri naturali, & divino, corruptelam esse, & ineptam, ut inducat ullum effectum juris.

1644. Sequitur 2. consuetudinem, *contrariam naturæ legis propriè dictæ*, esse corruptelam, consequenter ineptam; ut obtineat vim legis, aliosque effectus juris. Nam lex nullatenus esse potest, quod contrarium est naturæ legis; aliàs lex esset sine natura legis; id, quod maximè procedit de consuetudine, quæ est contra fas. Fas autem est lex divina; jus, lex humana; transire per agrum alienum, fas est; jus non est; sic Isidorus *in l. 5. Ethymolog. c. 2.* relatus *c. omnes leges, 1. dist. 1.*

1645. Sequitur 3. consuetudinem, quæ adversatur *justitia legis*, quam omnis lex substantialiter importat, esse consuetudinem perversam, consequenter corruptelam; quæ verò justitia sit de substantia legis propriè dictæ, constat ex dictis à num. 89. idem est, si contrarietur bono communi Reipublicæ, quod natura sua directè intendere debet lex propriè dicta, de quo egimus